

Pressupostos de la Generalitat de Catalunya 2023

Propostes de CCOO i d'UGT

novembre 2022

Introducció i objectius estratègics

Des de la perspectiva de CCOO de Catalunya i UGT de Catalunya, els pressupostos del Govern de la Generalitat han de donar resposta a aquests tres objectius estratègics:

- 1. Lluitar contra les desigualtats i l'atur, i crear ocupació de qualitat.** Catalunya supera el 25 % de la seva població en risc de pobresa, de manera que és necessari un nou contracte social (foment de l'ocupació, la intermediació laboral pública, la formació i la qualificació professional, relacions laborals, condicions de treball i riscos laborals, Servei d'Ocupació de Catalunya...).
- 2. Incentivar l'economia productiva** en clau sostenible i per un nou model productiu estratègicament orientat als reptes del canvi climàtic i a la transició justa (PNI, recerca, desenvolupament i innovació, sector turístic...).
- 3. Garantir la protecció social de la ciutadania i mantenir els pilars de l'estat del benestar** (habitatge i subministraments bàsics, serveis socials, educació i sanitat), segons les noves coordenades del context múltiple de crisi.

Propostes de síntesi

De cara als pressupostos de la Generalitat 2023, són necessàries:

1. Mesures de xoc per pal·liar l'augment de preus

Donar resposta a la creixent pèrdua de capacitat adquisitiva de les persones

El context actual d'increment de preus i de tipus d'interès està erosionant durament la capacitat de compra de la ciutadania i incidint en les dificultats de les persones per arribar a final de mes i afrontar despeses imprevistes. En aquest sentit, l'increment inesperat i excessiu de la càrrega hipotecària pot suposar un sobrecost inassolible per a moltes famílies.

Proposem la **creació d'un fons de protecció davant l'augment excessiu del cost hipotecari** per evitar un endeutament desmesurat per causes sobrevingudes.

També proposem la **creació d'un bo social de subministraments** que consistiria en un pagament únic de 150 euros. Els ingressos econòmics per part de la persona sol·licitant i tota la unitat familiar haurien de ser ingressos mensuals inferiors a 1.319,8 euros per a unitats familiars de fins a dues persones i de 2.000 euros al mes en unitats familiars de tres o més persones (en l'últim trimestre), ja siguin de rendes salarials, d'ingressos per compte propi o qualsevol altra prestació. El bo hauria de tenir una gestió molt àgil amb una declaració responsable.

Cal garantir els subministraments bàsics a la llar (aigua, electricitat, gas, telecomunicacions i confort tèrmic), impedint els talls, resolent la qüestió dels deutes acumulats i garantint l'accés al servei a totes les llars.

Cal fer efectiu el conveni Generalitat-Endesa i ampliar-lo amb la resta de comercialitzadores de la tarifa elèctrica d'últim recurs, perquè aportin una petita part dels seus guanys per ajudar les persones consumidores en situació vulnerable.

Bonificació permanent i integració tarifària d'abonaments de transport públic

Convé constituir una taula, amb presència dels agents socials més representatius per fixar una estructura de títols de transport i preu d'abonaments que prioritzi els usuaris i usuàries freqüents i grups de població específics (escolars i estudiants, joves, persones en situació de vulnerabilitat...).

No sols l'actual conjuntura, sinó la previsible evolució dels preus de l'energia així com la necessitat d'estimular el canvi modal en els desplaçaments demanen una ambiciosa política de promoció del transport públic amb nous serveis, horaris més amplis, més freqüències, modernització de vehicles i també mesures tarifàries de suport a l'adquisició d'abonaments que ha d'arribar a tot el territori. En conseqüència, plantequem:

Accelerar la integració tarifària de tots els serveis de transport públic, fins a arribar a una sola regió tarifària que cobreixi tot Catalunya.

Augmentar, segons les nostres estimacions, els recursos destinats al finançament del transport públic (respecte de l'any 2022) per part de la Generalitat en **300 MEUR**.

2. Mesures per combatre la pobresa, que també és laboral: pla de xoc social

Actualització de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya (IRSC)

L'IRSC és un indicador que s'utilitza en l'accés i per a les quantitats d'algunes prestacions de caire social: prestacions derivades de la Llei de prestacions socials de caràcter econòmic, renda garantida de ciutadania (RGC), programes i copagaments d'alguns serveis de la Carta de serveis socials, programes d'habitatge, ajuts i beques en matèria de formació a persones desocupades, ajuts per part, adopció o acolliment múltiple, ajuts i beques municipals, etc.

Dades:

El 2010 va ser la darrera actualització de l'IRSC, que des de llavors no ha consolidat les pujades de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) del 2017 (+1 %), 2021 (+5 %) i 2022 (+2,5 %). Així, en aquest període l'IPREM acumula un increment del 8,7 %.

Entre els anys 2010 i 2022 l'increment de l'IPC a Catalunya (mes de juliol) ha estat del 27,7 % segons dades de l'INE, i el dels béns de primera necessitat és, fins i tot, superior.

Amb les dades anteriors **proposem que a l'IRSC se li apliqui un augment, l'any 2023, del 12,15 %**. Un increment mitjà de l'IRSC d'un 12,15 % suposaria situar-lo en 638,25 euros, 69,13 euros més que l'actual quantia. L'IRSC anual se situaria en els 8.935,5 euros. La voluntat d'actualitzar l'IRSC hauria d'anar, però, més enllà amb un compromís explícit de recuperar el que s'ha perdut per la inflació acumulada des de la seva creació, amb la Llei 13/2006.

Millorar les quanties i la cobertura de l'RGC

Hem fet una estimació de l'estalvi per a l'any 2022 que ha significat l'entrada de l'ingrés mínim vital (IMV) i la seva complementarietat amb l'RGC: entre 100 i 135 MEUR. I considerem que aquest estalvi s'ha d'invertir per millorar la cobertura de l'RGC i arribar a sectors vulnerables de la població als quals ara no arriba per millorar-ne la quantia econòmica i reduir la intensitat de la pobresa severa, així com per harmonitzar-se amb l'IMV.

a) Actualitzar l'IRSC en els termes que proposem del +12,15 % implicaria:

- L'RGC d'un membre passaria dels 644 euros als 744,6 euros (80,7 euros mensuals més).
- La prestació màxima de l'RGC (cinc membres o més) s'incrementaria en 146 euros i passaria de 1.208 a 1.355,2 euros.
- Un càlcul aproximat de l'augment del pressupost: uns 5,3 MEUR, que suposaria incrementar un 1 % el pressupost executat el 2021.

b) Millorar la complementarietat RGC-IMV: l'heterogeneïtat de prestacions provoca desinformació i desconeixement i en dificulta la gestió. En aquest sentit, la proposta és complementar TOTES les llars beneficiàries d'IMV fins al llindar de la quantia garantida per l'RGC.

c) Modificar quanties per a famílies de més de cinc membres. La diferència entre el llindar de pobresa severa i el llindar d'RGC augmenta quan s'incrementa el nombre de persones de la unitat familiar. La diferència actual entre una llar de quatre membres i una llar de cinc membres és només de 12 euros.

d) Establir un complement per a persones beneficiàries amb discapacitat. Les persones amb discapacitat pateixen un greuge econòmic en comparació amb les persones sense discapacitat pel cost addicional que comporta viure amb una discapacitat. En aquest sentit, des de la UGT de Catalunya proposem:

- Crear un complement per discapacitat en la prestació de l'RGC per compensar les

despeses addicionals a què han de fer front les persones amb discapacitat.

- Actuacions en clau de gènere que redueixin l'impacte que pot tenir el predomini de la dona en el paper de cuidadora principal de la persona amb discapacitat (dificultats per accedir a un lloc de treball, formació, etc.).

e) Ampliar el perfil de persones beneficiàries. Algunes ampliacions serien:

- Possibilitar la concurrència de titulars en un mateix habitatge.
- Ampliar el llindar d'ingressos a partir de cin
- c membres.
- Permetre la compatibilitat de l'RGC amb tots els contractes a temps parcial.
- No considerar els ingressos intermitents, però insuficients, de feines a temps parcial.
- Exceptuar el requisit de no disposar de rendes derivades del treball als membres de la unitat familiar que siguin fills o filles menors de 26 anys.

f) Incorporar complements per atendre situacions de risc o de necessitat i per incentivar l'activitat laboral i/o social:

- Complementos per atendre situacions de risc o necessitat:
 - Unitats familiars a les quals algun membre acrediti una discapacitat igual o superior al 33 %.
 - Per a despeses d'habitatge, preveient i acceptant les realitats davant les dificultats per a l'habitatge.
- Complementos d'estímul laboral:
 - Estudiar complements basats en quanties no fixes, amb progressivitat i amb límits temporals més amplis.
 - Afavorir la participació laboral dels fills i filles menors de 26 anys, no comptabilitzant els seus ingressos.

- Afavorir la participació laboral de les persones beneficiàries amb discapacitat, no comptabilitzant els seus ingressos.
- Millorar els estímuls laborals que existeixen ara mateix.
- Millorar la protecció econòmica dels menors d'edat.

3. Mesures contra l'atur i per a la creació d'ocupació digna: enfortir el Servei d'Ocupació de Catalunya, fomentar l'ocupació i proporcionar intermediació laboral pública, orientació, formació i qualificació professional

Cal un pacte social contra l'atur i per l'ocupació de qualitat a Catalunya en el marc de les polítiques de recuperació i resiliència. En aquest sentit, és imprescindible enfortir el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) perquè pugui complir millor la seva funció de lideratge de les polítiques d'ocupació, dotant-lo dels recursos necessaris, tant econòmics com humans.

Les polítiques d'ocupació han de facilitar l'orientació i la formació permanent de les persones i han de tenir un focus sectorial i territorial. Per això és clau promoure la concertació territorial, perquè les polítiques d'ocupació contribueixin a millorar el context socioeconòmic i el teixit productiu dels territoris. Cal, doncs, preveure recursos per desenvolupar el recentment aprovat model de concertació territorial, així com l'Estratègia catalana per a l'ocupació de qualitat i els futurs plans de desenvolupament de polítiques d'ocupació.

S'ha d'enfortir el Servei d'Ocupació de Catalunya dotant-lo del pressupost i el personal necessaris, amb un pressupost propi veritable i suficient, més enllà de les conferències

sectorials i els fons europeus per reduir l'atur, fonamentalment entre les persones joves, les dones, les persones més grans de 45 anys, i l'atur de llarga durada i molt llarga durada.

Cal dotar la intermediació laboral pública de les eines i els recursos necessaris per fer-la atractiva a les empreses i les persones, de manera que el Servei d'Ocupació de Catalunya esdevingui l'instrument de referència de la ciutadania a l'hora de buscar feina.

Cal incrementar el nombre d'orientadores i orientadors a les oficines de treball del Servei d'Ocupació de Catalunya per atendre adequadament les persones treballadores, de manera que cadascuna tingui un professional de referència a la seva oficina per dissenyar i pactar de manera conjunta el seu itinerari d'orientació, de formació i qualificació professionals, i de recerca de feina.

S'han de dissenyar noves formes de foment de l'ocupació més enllà de la subvenció per contractació, dirigides a persones d'atenció prioritària, amb presència de l'orientació i la formació, i amb criteris de contractació no inferiors a 12 mesos en cap cas.

El Consell del Diàleg Social de Catalunya ha de tenir recursos i instruments suficients per dinamitzar la concertació social i la coordinació interdepartamental de l'acció de govern.

Establiment d'un salari mínim de referència a Catalunya

Cal una partida pressupostària per implementar en la contractació pública un salari mínim de referència a Catalunya equivalent al 60 % del salari mitjà (30.795,5 euros el 2020) que serien 18.477,3 euros bruts l'any, que repartits en 14 pagues serien 1.319,8 euros bruts mensuals.

4. Recuperar despesa i ocupació pública, revertir retallades (especialment en educació, sanitat i atenció social i dependència) i estabilitzar i incrementar plantilles

Les treballadores i treballadors del sector públic són un pilar bàsic de l'estat del benestar. Per això, en el marc d'un nou pacte social per reconstruir-lo, l'estabilització de plantilles permetrà garantir uns serveis públics de qualitat i amb la garantia dels relleus necessaris a les plantilles envellides. La negociació col·lectiva ha de permetre treballar l'equiparació de les condicions salarials als serveis públics. És necessari prioritzar la gestió pública directa i millorar les ràtios professional / ciutadà-usuari. S'ha de garantir el control i la transparència de la gestió pública, també de la delegada i la concertada.

És cabdal que els pressupostos de la Generalitat recullin les partides suficients per implementar els acords d'estabilització, la promoció interna i els acords econòmics signats el 19 d'octubre a escala nacional, així com els costos econòmics que comporti el seu desenvolupament, com són les 35 hores, la recuperació dels drets eliminats per la Llei 20/2012, la instauració de la jubilació parcial o l'aplicació de la classificació de personal al servei de les administracions públiques, entre d'altres.

És necessari dotar pressupostàriament partides que posin en marxa el necessari procés de digitalització de l'Administració de la Generalitat i un imprescindible procés de renovació generacional, atès l'alt grau d'envelliment de les plantilles (en els pròxims 10 anys són susceptibles de jubilar-se el 50 % de les actuals).

Increment del pressupost en educació i formació professional

L'escola inclusiva i amb garanties que volem requereix més recursos en tots els espais educatius, amb plantilles suficients, amb personal sanitari incorporat, reduint les ràtios

i internalitzant els professionals d'atenció i de suport educatiu, també al menjador, que hauria de ser universal i gratuït. Aquest model necessita polítiques públiques per a l'educació digital que prevegin mesures contra la bretxa digital. Hem de garantir l'accés de l'alumnat amb dificultats econòmiques a la formació postobligatòria superior, tant de formació professional com universitària, eliminant taxes i incrementant beques.

En aquest sentit, cal un pla de xoc contra l'abandonament escolar, amb orientació d'accés universal i per a tothom, especialment en les transicions educatives i una millora dels recursos del Sistema de Formació i Qualificació Professionals, especialment pel que fa al desplegament de la xarxa de centres integrats, l'orientació professional i l'acompanyament de l'FP dual.

Tots aquests objectius s'han d'aconseguir amb la millora de les condicions laborals de tots els treballadors i treballadores de l'educació: han de disposar de les màximes garanties d'estabilitat, tot i que, ara mateix, això no es dona a gaires sectors educatius, des d'alguns d'històricament assumits com a temporals i fins al professorat universitari.

S'ha d'implementar la universalització i la gratuïtat de l'educació entre els 0 i els 3 anys.

Formació professional

Cal un increment mínim de 130 MEUR en el pressupost del 2023 per dur a terme el pla de xoc que l'FP necessita per ser una aposta de país real i ferma. El pressupost ha de garantir que tota persona que ho requereixi disposi d'una plaça pública de grau mitjà, no només l'alumnat provinent de la continuïtat educativa de 4t d'ESO.

Reclamem partides específiques per afrontar el repte:

1. Creació de nous grups de 1r de cicles formatius de grau mitjà (CFGM).
2. Creació de nous centres (remodelació dels existents i de nova creació) per assumir

les places que necessita el sistema. Només el 12 % de la població té estudis d'FP. A Europa és del 25 % i a l'OCDE és del 28 %. Sense centres nous, no és possible donar resposta a la demanda.

3. Ampliació del pressupost del capítol VI per dur a terme un pla de renovació de les infraestructures obsoletes i actualització d'aules taller i material.
4. Reforç de l'orientació a l'ESO i als CFGM per millorar les xifres d'abandonament prematur i de resultats acadèmics postobligatoris.

Considerem que una bona part de l'increment del capítol VI ha d'anar destinada a renovar i actualitzar els equips, que, en molts casos, tenen una antiguitat de més de 30 anys i estan totalment obsolets, especialment en l'àmbit industrial i informàtic. La inversió ha de ser progressiva: durant 4 anys estimem que s'haurien d'invertir 15 MEUR en la modernització i l'actualització dels equipaments i de les aules per assumir els objectius establerts.

Un dels problemes que té la nostra societat és el de l'abandonament escolar prematur, on a Catalunya té unes xifres preocupants, a l'entorn del 17 %. Hi ha consens entre totes les parts que cal millorar l'orientació tant a l'ESO com als CFGM. El Departament d'Educació s'ha compromès a posar-hi remei. La Direcció General de Formació Professional es va fixar com a objectiu dotar cada centre d'FP de Catalunya d'un psicopedagog o psicopedagoga, tenint en compte que a l'FP, hi va gent que necessita acompanyament.

Increment de recursos per a la sanitat pública

Cal incrementar els recursos per a la sanitat pública i que aquesta millora de finançament prioritzi la despesa en personal i la inversió en infraestructures, garantint una provisió adequada de serveis.

S'ha d'augmentar el pressupost sanitari per a l'atenció primària fins al 25 %, seguint les recomanacions de l'OMS i les societats científiques, que es tradueix a destinar 1.235 MEUR més a l'atenció primària.

Independentment dels recursos que es destinin a la sanitat pública, existeix un altre greu problema també vinculat als pressupostos, que és la falta de professionals en el sector sanitari, la fugida obligada dels professionals cap a altres estats, propiciada per les contínues polítiques de retallades en establiments i mitjans, i acompanyada de les pèssimes condicions salarials i laborals. Per això, són necessàries polítiques d'estímul, tant en matèria salarial com en termes socials i de reconeixement dels professionals del sector que permetin recuperar el talent que ha hagut d'emigrar. Així mateix, cal fer de l'atenció sanitària, en les seves diferents modalitats, una professió atractiva per als joves. Per això és necessari definir i dotar econòmicament un pla de xoc per revertir aquesta situació i posicionar-nos en millor situació de cara al futur.

Incrementar substancialment la partida pressupostària dedicada als serveis socials

El model de serveis socials amb vocació assistencial i amb inèrcia privatitzadora s'ha de transformar cap a un sistema de gestió pública i de reconeixement de drets socials. Cal revisar la cartera de serveis socials, tot eliminant el copagament, harmonitzant a l'alça un sistema actual en el qual les prestacions assistencials s'emmirallen en el llindar de la pobresa severa i les contributives ho fan en el de la pobresa, i actualitzant la graella d'indicadors socials en el marc del pilar social europeu.

Els professionals són la pedra angular sobre la qual se sustenta el sistema dels serveis socials i necessitem conformar un sistema on hi hagi més professionals, amb millors condicions laborals, amb més reconeixement professional i retributiu, amb més oportunitats de qualificació i desenvolupament professionals, i amb més confiança i satisfacció quant al sistema.

L'Associació Estatal de Directores i Gerents en Serveis Socials elaboren anualment l'índex de desenvolupament dels serveis socials (DEC), amb el qual es vol mesurar i avaluar el desenvolupament de les estructures i pressupostos del sistema de serveis socials per comunitats autònomes. El resultat del darrer índex, quan es va realitzar aquest diagnòstic, l'any 2021, situa Catalunya al lloc 10 de la classificació de les comunitats autònomes i destaca que:

- La despesa per habitant a Catalunya va ser de 433 euros el 2020, per sota de la mitjana estatal, que va ser de 446,9 euros.
- El percentatge d'inversió de les administracions públiques catalanes en serveis socials respecte del PIB de Catalunya va ser de l'1,56 % per al 2020, també per sota de la mitjana estatal, que va ser de l'1,88 %.
- El percentatge que va representar la despesa en serveis socials de les administracions públiques de Catalunya sobre la despesa total va ser del 6,82 %, per sota de nou de la mitjana del conjunt de l'Estat, que va ser del 7,78 %.

És important també incrementar la partida a l'atenció a la dependència per canviar de model i reduir les llistes d'espera.

Ocupació de qualitat per als professionals del sector de serveis socials

Entenem que un factor prioritari per a la qualitat dels serveis socials és la millora de les condicions de treball del sector. En aquest sentit, proposem la negociació d'un marc de condicions comunes mínimes per als professionals de la xarxa de serveis socials públics de Catalunya que solucioni els greuges comparatius entre professionals i reguli les retribucions, les condicions laborals i la prevenció de riscos i seguretat.

Per progressar en aquesta línia, s'han d'establir les línies de millora de les condicions laborals del conjunt dels professionals de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública (XSSAP):

- Equiparació i homologació de les condicions laborals dels professionals de la XSSAP, i eliminació de les desigualtats retributives i laborals existents entre les diferents administracions i el sector privat.

Cal començar amb l'equiparació de les condicions laborals dels treballadors i treballadores de serveis socials i dependència d'empreses privades als de gestió directa. És també prioritari que les actualitzacions dels preus i dels imports de determinats serveis socials de la XSSAP, recollits a la cartera de serveis socials, repercuteixin també en els salaris dels treballadors i treballadores.

- Establiment d'un sou de referència mínim per dignificar les condicions laborals dels professionals del sector. Cal que les administracions locals respectin el sou de referència dels mòduls dels contractes programa per a la contractació de personal, sent aquest el sou mínim de referència de Catalunya que s'estableixi per a totes les persones professionals d'aquests serveis.
- Equiparació salarial dels professionals en cas de subcontractació de serveis finançats per mòduls del contracte programa.
- Funcionarització de professionals de determinats serveis i blindatge de l'externalització d'aquests serveis.
- Increment de la partida a l'atenció a la dependència per canviar de model i reduir dràsticament les llistes d'espera.

Fa anys i anys que escoltem que es vol canviar de model, però els pressupostos mai no han posat sobre la taula un increment de la partida que ho permeti.

Ens remetem a les dades:

- 72.923 persones amb dret a rebre una prestació, però que no n'estan rebent cap.
- En els primers set mesos de l'any: 25.578 persones han mort esperant ser valorades, 23.265 han mort esperant el PIA i 14.868 han mort esperant la prestació. En total: 63.711 persones.

Garantir l'atenció integrada a totes les persones amb necessitats

La creació de l'Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària ha de permetre la interacció entre els àmbits social i sanitari, amb el desenvolupament d'un model d'atenció integrada.

L'atenció sociosanitària ha de garantir el benestar de les persones i ha de donar resposta continuada a les necessitats d'atenció i cura d'uns col·lectius que requereixen una atenció que oscil·la i, de vegades, és simultània, entre l'atenció sanitària i l'atenció social. Aquest objectiu compartit pel sistema de salut i social ha de ser el pilar sobre el qual es construeixi un veritable espai sociosanitari que posi fi a la relació asimètrica entre tots dos sistemes i que tingui la capacitat de concedir les prestacions i els serveis que requereix el cada vegada major nombre de persones que necessiten una atenció permanent per al desenvolupament de la seva vida.

5. Polítiques d'emancipació per a la gent jove: accés a treball digne, a ofertes de formació professional i a un mercat de l'habitatge on prevalgui el lloguer social

La temporalitat, la parcialitat i els baixos salaris són el senyal d'identitat de l'ocupació juvenil en el marc de feines porqueria, de pràctiques i de beques. Garantir una inserció laboral de qualitat requereix remoure els fonaments actuals de l'alternança, remunerant les pràctiques a les empreses i generalitzant un model de formació dual amb recursos i drets que faciliti l'aprenentatge de qualitat, però també l'emancipació personal.

Cal un model de formació contínua que millori i amplii els coneixements del conjunt de la població activa i que es complementi amb l'orientació i l'acreditació de competèn-

cies professionals. El sistema català de formació i qualificació professional necessita un marc pressupostari específic i la implicació dels departaments corresponents.

Cal un pacte específic per a l'ocupació juvenil a tots els nivells que reverteixi l'actual situació de desigualtat i que faciliti mitjançant l'orientació una inserció laboral de qualitat. L'FP dual, quan sigui l'opció més adient, ha de proveir els joves d'una passarel·la de qualitat al món del treball que ha de poder ser supervisada per la representació legítima dels treballadors i treballadores a les empreses. La formació professional de les persones joves s'ha de dignificar invertint i superant el biaix que existeix actualment en relació amb el nostre entorn europeu.

6. Polítiques públiques pel dret a l'habitatge

Aprovar una dotació pressupostària suficient per avançar cap al reconeixement de l'habitatge com a dret subjectiu

Els pressupostos de l'any 2022 assignaven 997 MEUR a la partida d'habitatge i el Pla de Govern aspira arribar als 1.000, quantitat sens dubte insuficient, des del nostre punt de vista.

Els reptes en matèria d'habitatge ens reclamen ser més ambiciosos i augmentar les dotacions pressupostàries que en els propers anys reben l'impuls dels fons Next Generation.

En aquest sentit, s'han d'augmentar els fons al tanteig i retracte, i ampliar, així, el parc públic d'habitatges. La promesa recent d'una partida d'11 MEUR per a aquesta eina és del tot insuficient.

Altres partides que considerem més necessàries seran les partides per a la rehabilitació d'habitatges, la construcció d'habitatge social (de la qual almenys el 40 % haurien de

ser lloguers de caràcter social), més una altra partida dedicada a millorar les ajudes al lloguer per a joves de fins a 35 anys i persones o famílies en risc d'exclusió social. Només en aquestes partides haurien d'aconseguir-se els 1.000 MEUR.

Per ampliar exponencialment el parc d'habitatge públic és necessari un nou pacte nacional per a l'habitatge que impulsi polítiques públiques reguladores del mercat, que tingui com a eix preferencial el dret a un habitatge digne per a tothom, que promogui accions per evitar l'especulació financera i que defineixi clarament la funció social del dret a disposar d'un habitatge per viure dignament per sobre del dret a acumular propietats i obtenir rendes abusives. Això ha d'implicar intervenir en el mercat de lloguer mitjançant una regulació pública dels preus, oferint ajudes per a les persones en situació de vulnerabilitat social acreditada o sobrevinguda i estandarditzant ajuts al lloguer per als col·lectius de persones amb rendes baixes o en risc d'exclusió social.

Cal evitar la segregació i combatre els processos de gentrificació tot garantint l'equitat en l'accés als serveis públics i als subministraments bàsics al lloc de residència, apostant al mateix temps per una mobilitat sostenible que faciliti l'articulació i el desplaçament racional pel territori.

7. Polítiques públiques feministes i de lluita contra el masclisme

Calen polítiques actives de formació i d'ocupació amb perspectiva de gènere, orientades prioritàriament a la contractació de dones en sectors de futur (TIC, STEM...) emergents, competitius i socialment significatius. Aquestes polítiques exigeixen orientació i formació als nivells primerencs de la vida lectiva per afavorir l'equilibri de gènere en tots els sectors, incloent-hi els d'alt contingut tècnic i tecnològic, per tal de superar la divisió sexual del treball i la segregació.

És prioritari abordar el repartiment equilibrat de les tasques de la llar, del treball de cura de familiars dependents i de totes les responsabilitats familiars. És necessari desfer el lligam dona cuidadora - home proveïdor, que suposa per a les dones una gran dificultat d'accés al mercat laboral, a la promoció professional i a funcions de responsabilitat i lideratge. En aquest sentit, cal promoure polítiques públiques i dotar-les de recursos que posin al centre la sostenibilitat de la vida, bàsicament en atenció social a la dependència i a la criança.

Són necessaris plans d'igualtat per combatre les desigualtats, la bretxa salarial i la violència masclista, incrementant la dotació pressupostària per a la prevenció i l'erradicació d'aquesta última, i impulsant també polítiques públiques per combatre la discriminació laboral i social per opció sexual i d'identitat de gènere. És cabdal que s'implementi la Llei 11/2014, reclamant formació per al funcionariat, que s'executi el deure d'intervenció i que s'apliqui el règim sancionador per posar fi a la impunitat LGTBI-fòbica.

Calen partides pressupostàries per portar a terme el compliment de la llei d'igualtat i la negociació dels plans d'igualtat.

També cal pressupost específic per:

- Desenvolupar el Pacte per a la reforma horària.
- Augmentar el pressupost destinat als SIAD, PIAD i SIE, desbordats en l'atenció psicològica per atendre les víctimes de violència masclista (prevenció, atenció i reparació).
- Formar tots els jutjats de família en violències masclistes.

8. Mesures del teixit productiu: Pacte nacional per a la indústria, model turístic sostenible, socialment responsable i just, i equilibri territorial

Catalunya necessita planificació i inversió per reindustrialitzar-se i per desplegar les infraestructures d'un nou sistema energètic descarbonitzat i un model productiu i de con-

sum sostenible i circular. Els instruments per al desplegament són el Pacte nacional per a la indústria, recentment pactat entre Govern i agents socials, i un model de turisme sostenible, que caldria impulsar amb un pacte nacional que redimensioni el sector sense entrar en col·lisió amb els objectius de la transició ecològica, els valors ambientals i l'equilibri territorial.

El desenvolupament d'aquests acords concertats amb els agents socials i econòmics dependrà del fet que hi hagi un lideratge públic capaç de governar la transició, que incrementi la inversió en recerca i innovació fins al 2,25 % del PIB (segons estableix el Pacte nacional de la societat del coneixement) per arribar a la mitjana europea i per guanyar autonomia tecnològica, i que assoleixi la màxima autonomia energètica i material possible.

En aquest sentit, és necessària més inversió en el sector de la recerca i el compliment dels compromisos de creació d'un conveni sectorial per a la recerca. La recerca és un sector clau per a l'economia i la societat del país, és motor econòmic, és competitiva internacionalment, produeix progrés tecnològic i sanitari, però és un sector que actualment no rep les inversions necessàries i en el qual els seus treballadors i treballadores es troben en situació de precarietat i sense regulació a través de conveni col·lectiu sectorial. Això ha provocat un dels problemes endèmics del sector: la fuga de cervells.

Cal garantir amb transparència el pressupost del Pacte nacional per a la indústria per al 2023, de 680 MEUR

Sectors industrials com el de l'automoció, amb un important pes en l'economia catalana, que experimenten actualment canvis tecnològics i de model de negoci, requereixen planificació i suport públic per ser modernitzats i per dotar el territori d'infraestructures i de capacitat productiva per a les noves tecnologies, com les bateries o l'electrònica

digital, els semiconductors, els biomaterials, etc. El sector de la construcció es projecta a futur amb un gran impuls a la rehabilitació i la transformació energètica i eficient d'edificis. La transformació del parc d'habitatge i dels equipaments comercials i industrials no només reactivarà la construcció, sinó que també ha de donar nou impuls a la producció industrial.

Les àrees d'activitat econòmica i els polígons industrials, ara immersos en el cicle econòmic digital, requereixen una reconceptualització per integrar-se en el teixit urbà, amb mixtura i diversificació d'activitats en entorns o ecosistemes d'innovació. A més de la modernització de les infraestructures de connectivitat, energia, residus i mobilitat, els espais productius tenen el repte de gestionar el sòl i els recursos per a una major eficiència i autonomia energètica i la implementació de la simbiosi industrial, que demanen noves capacitats de governança, amb la participació dels treballadors i treballadores a més d'altres actors al territori. Aquestes transformacions són la clau per mantenir valor productiu i ocupació, i eviten l'abandonament del sòl industrial i el despoblament.

També s'ha de fomentar, des dels pressupostos de la Generalitat, la transformació de sectors com el turisme i l'hostaleria, el comerç i el sector financer amb criteris de sostenibilitat mediambiental i de digitalització. En la seva transformació hi ha importants oportunitats per a la creació de llocs de treball i, al mateix temps, cal tenir molt presents els impactes del comerç electrònic i la plataformització de sectors tradicionals. Els impactes del sector del turisme sobre el territori es mesuren també en termes de consum d'energia, d'aigua i d'urbanització, que pressiona els fràgils ecosistemes del litoral.

Calen ajudes selectives a petites empreses i persones autònomes per a casos d'afectació directa de pujades de preus d'energia i d'interrupció de relacions comercials amb Rússia i Ucraïna, sempre amb el compromís del manteniment de l'ocupació.

Són necessàries mesures de crèdit per risc d'impagament a persones autònomes i petites i mitjanes empreses des de l'Institut Català de Finances amb un programa extraordinari.

9. Transició justa, energia, sostenibilitat i mobilitat

Per impulsar el canvi productiu necessari i, alhora, protegir les persones més vulnerables, cal reivindicar la idea de la transició justa, que prevegi els recursos econòmics necessaris i les polítiques de protecció del treball de les persones amb risc d'exclusió i dels territoris davant la transformació productiva.

El Pacte verd europeu (2019) és el full de ruta disponible per emprendre la transició econòmica, ambiental i social cap a una societat més equitativa, amb una economia moderna, sense emissions netes de gasos amb efecte d'hivernacle per al 2050 i amb un progrés econòmic dissociat de l'ús dels recursos. Per situar-se correctament en el camí de la sostenibilitat, cal una inversió pública massiva que mobilitzi alhora el capital privat. En aquest sentit, a Catalunya **el Pacte nacional per a la indústria** es compromet a fer, tot establint espais de concertació social en l'elaboració dels avantprojectes, la Llei de transició energètica, la Llei de prevenció i gestió dels residus i ús eficient dels recursos de Catalunya i la Llei de polígons d'activitat econòmica. Cal garantir els recursos previstos i fins i tot augmentar les partides relacionades amb la transició energètica per accelerar-ho.

La transició energètica representa una oportunitat per al país, que té condicions per aprofitar recursos renovables propis a partir de l'energia solar i eòlica i la biomassa, cosa que permetria guanyar autonomia energètica i industrial per crear nous llocs de treball al territori. No obstant això, cal prendre mesures i posar recursos al servei d'una transició justa que protegeixi les persones.

La promoció de la mobilitat sostenible és un vector que impacta en els objectius climàtics, energètics, de salut pública, econòmics i de cohesió social del país en un moment de transició. L'eina principal és la millora del transport públic, amb nous traçats ferroviaris, nous serveis, augment de les freqüències i capacitats, i amb una política tarifària orientada cap a les persones usuàries freqüents i a garantir que ningú en quedi exclòs pel seu preu.

Rehabilitació energètica i autoconsum claus en mà

Els actuals ajuts a la transició energètica, siguin a l'estalvi i eficiència o a l'autoconsum, estan dirigits a la demanda solvent que pot afrontar la inversió i rebre l'ajut al cap d'un temps.

La mesura 1.2.9 del Pacte nacional per a la indústria (rehabilitació i millora de l'eficiència energètica en habitatges) "preveu l'estudi de la creació d'un instrument financer públic per facilitar projectes claus en mà". Estimem que cal crear una empresa pública, filial de l'energètica, que financi l'estudi i la implementació de mesures de rehabilitació, millora energètica i autoconsum en comunitats, començant pels blocs d'habitatges de titularitat pública.

Calculem que cal dedicar un 10 % dels fons Next Generation, que es preveu, per a aquest fi, en el PNI (**19 MEUR**).

Agència de desplaçaments sostenibles a la feina

En previsió del contingut de la futura llei de mobilitat sostenible que ha compromès el Govern de l'Estat amb la Unió Europea, la Generalitat constituirà l'Agència de Desplaçaments Sostenibles a la Feina per promoure l'elaboració de plans de desplaçaments d'empresa, previstos ja en diverses normes i planificacions de Catalunya, i que cal impulsar de manera decidida (**pressupost: 2 MEUR**).

Impuls del transport ferroviari

Estan licitats els estudis preliminars (factibilitat) dels projectes de tren-tramvia del Bages, les Terres de l'Ebre, la Costa Brava, amb un ramal a l'aeroport i un altre a Banyoles-Olot i el ramal ferroviari del Pirineu entre Alp i la Seu d'Urgell i Andorra. Els estudis han d'estar acabats a la primavera del 2022, llevat del de la Costa Brava, que té termini fins a l'estiu.

Cal preveure la dotació pressupostària per a l'elaboració del projecte constructiu de cadascun d'aquests traçats. Estimem la quantitat necessària en **20 MEUR**.

Així mateix, considerem que cal fer l'estudi preliminar del tren del tram Blanes-Lloret, que estimem que pot tenir un cost d'**1,6 MEUR**.

10. Agenda digital dirigida a combatre les bretxes existents

La digitalització de l'economia té potencialitats, però també riscos, com ara la capacitat d'augmentar la desigualtat, la injustícia i l'explotació, com es pot verificar en molts dels anomenats *treballs de plataforma*, o en la tendència perillosa al monopoli d'algunes grans empreses.

També cal evitar que la digitalització aprofundeixi la bretxa digital, que afecta persones que per raons d'edat, formació o altres condicionants no tenen accés als mitjans digitals, la qual cosa els dificulta la inclusió social i laboral. Cal assegurar també l'accés a l'Administració electrònica per garantir la igualtat de drets i l'extensió de l'estat de dret.

Xec de garantia digital

Cal establir un fons de suport per garantir:

- Una connexió a Internet i equips informàtics per a infants i estudiants.
- Integració digital (connexió i equips adequats) per a persones grans en risc d'exclusió digital.
- Accés a l'Administració electrònica a les persones en situació vulnerable.

Estimem, per a l'any 2023, un pressupost de **5 MEUR**.

11. Llengua, cultura i memòria democràtica

La comunicació, la cultura i la memòria democràtica donen valor social al servei d'una societat lliure i crítica. És imprescindible una política cultural amb suficiència de mitjans que permeti l'extensió d'equipaments culturals i la creació de continguts que garanteixi treball, ajuts i drets per a uns professionals especialment castigats per la precarietat i els efectes de la pandèmia, que preservi la pluralitat i la llibertat d'expressió, i que defensi i promogui l'ús social de la llengua catalana. Calen recursos suficients per a uns mitjans de comunicació que, públics o sotmesos als interessos econòmics d'empreses i grups privats, tenen una funció social i en cap cas no estan exempts del seu paper d'interès públic.

L'aprovació de la llei catalana de memòria democràtica, per contribuir a preservar, conèixer i difondre el patrimoni ètic i polític construït a partir de les lluites pels drets i les llibertats democràtiques (inclosa la memòria obrera i el seu paper central en els processos de canvi polític) requereix una dotació pressupostària suficient per tirar endavant polítiques públiques en aquest camp. Cal establir ajuts que, més enllà de la política de subvencions i de l'acció d'una institució pública com el Memorial Democràtic, dotin de recursos, equipaments i estructura pròpia el conjunt d'entitats memorialistes.

12. Fiscalitat justa, progressiva i verda

Els pressupostos han de consolidar de cara al futur la seva sostenibilitat, a través de la millora de la seva estructura de finançament, amb un increment dels ingressos tributaris que dependrà de la incerta evolució de l'activitat econòmica i de l'avenç cap a un canvi en els tipus impositius i les bases fiscals que reforcin la progressivitat i la capacitat recaptatòria del sistema tributari, incidint en la contribució d'aquells que acumulen més riquesa. Davant el debat públic sobre la deflactació dels trams de l'IRPF, aquesta no reforça la progressivitat del sistema, especialment si es deflacten els trams més alts.

D'altra banda, **reiterem la necessitat de redefinir el model fiscal a escala estatal**, que ha de tenir com un dels seus eixos acordar mecanismes per evitar la competència fiscal a la baixa.

La suma dels ingressos del model de finançament i la resta d'ingressos tributaris propis de la Generalitat haurien de guanyar pes a diferència de l'evolució dels últims anys (l'estructura de finançament del conjunt d'ingressos de la Generalitat, l'any 2019 era el 73,0 % dels ingressos; el 2020, el 68,8 %, i el 2022, el 65,9 %).

Cal un compromís en els pressupostos de la Generalitat per als propers anys per al sosteniment de l'estat del benestar de les competències pròpies i arribar a una despesa pública del 6 % del PIB en educació, del 7,5 % del PIB en sanitat i del 2 % del PIB en dependència.

Millorar els ingressos és possible incrementant el tram superior de l'IRPF, però també en el de successions, on es pot reduir el coeficient reductor del grup 2 (consanguinitat en primer grau) i el de patrimoni, on hi ha un coeficient que no és progressiu, a diferència de la taula estatal en relació amb el patrimoni anterior. Els avenços que s'havien incor-

porat als pressupostos del 2020 en l'evolució dels ingressos tributaris (especialment en l'impost de successions i, en menor mesura, en el tram més elevat de l'IRPF) no va tenir continuïtat en els pressupostos del 2022.

El 2022 hi va haver una reducció en termes reals del conjunt d'ingressos tributaris (impostos cedits del model de finançament, impostos propis, taxes i cànon), amb un retrocés en termes reals del 2,1 %.

Per al 2023:

- Els pressupostos haurien de preveure un augment en la recaptació dels tributs propis que van patir el 2022 reduccions superiors al 25 %, com l'impost sobre grans establiments comercials, l'impost sobre els habitatges buits, l'impost sobre els actius no productius de les persones jurídiques, l'impost sobre les begudes ensucrades envasades, l'impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria i l'impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial.

I cal continuar implementant, com s'ha fet des de l'any 2020, impostos de caràcter mediambiental (l'impost sobre emissions de diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica i l'impost sobre instal·lacions que afecten el medi ambient) per reduir les activitats i usos d'impacte ambiental negatiu i afavorir els que són més sostenibles.

- Pel que fa als impostos estatals cedits a les comunitats autònomes, sobre els quals la Generalitat té capacitat normativa (l'IRPF, l'impost de successions, l'impost de donacions, l'impost sobre el patrimoni, l'impost sobre transmissions patrimonials, l'impost sobre determinats mitjans de transport, l'impost sobre actes jurídics documentats, l'impost sobre operacions societàries i els tributs sobre el joc), caldria ajustar-ne la progressivitat incidint en la contribució d'aquells que acumulen més riquesa.